

BÖLÜM 1: BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DÜNYASI 🗝️

Bilişim Teknolojileri Nedir?

Bilginin işlenmesi, depolanması ve sunulması gibi alanlarda kullanılan tüm araç ve gereçlere Bilişim Teknolojileri denir.

Çağımızın Teknolojik Harikaları ✨



Drone'lar

Havadan görüntü ve video kaydı yapabilen insansız hava araçlarıdır.



3 Boyutlu Yazıcılar

Dijital tasarımları katman katman işleyerek somut nesnelere dönüştürür.



Yapay Zeka

Bilgisayarların insan gibi düşünmesini ve öğrenmesini sağlayan teknolojidir.



Giyilebilir Teknoloji

Akıllı saat ve bileklikler gibi üzerimize giydiğimiz teknolojik yardımcılardır.



Elektrikli Otomobil

Doğal kaynaklardan tasarruf sağlayan ve çevreyi daha az kirleten araçlardır.



Endüstriyel Robotlar

Fabrikalarda insan gücünü azaltan, üretimi ve hızı artıran robotik kollarıdır.

Teknoloji ve Oyun Bağımlılığı

Ruh Sağlığına Etkileri

- Derlerde Başarısızlık
- İçine Kapanıklık ve Yalnızlık
- Dikkat Kaybı ve Unutkanlık
- Çevre ve Aile ile İletişim Sorunları

Beden Sağlığına Etkileri

- Boyun ve Sırt Ağrıları
- Gözlerde Yorulma ve Bozukluklar
- Duruş Bozuklukları
- Kilo Problemleri

İşletim Sistemi ve Uygulama Yazılımları

İşletim Sistemi

Bilgisayarı ve cihazları yöneten, kullanmamızı sağlayan ana programlardır. O olmadan diğer programları kullanamayız.

Uygulama Yazılımı

İşletim sistemi kurulduktan sonra, belirli işleri yapmak için kurduğumuz diğer tüm programlardır.

Masaüstü ve Mobil İşletim Sistemleri

Masaüstü İşletim Sistemleri

Bilgisayarlarda kullanılan ana yazılımlardır.

Örnekler: Windows, macOS, Pardus, Linux

Mobil İşletim Sistemleri

Cep telefonu ve tablet gibi cihazlarda kullanılırlar.

Örnekler: Android, iOS

Açık Kaynak Kodlu İşletim Sistemi

Kaynak kodlarını herkesin görebileceği, inceleyebileceği ve özgürce değiştirebileceği yazılımlardır. Kullanıcıya yazılımı değiştirme özgürlüğü sağlar.

Pardus: Milli İşletim Sistemimiz

TÜBİTAK tarafından geliştirilmiş, açık kaynak kodlu, milli işletim sistemimizdir.

Dosya Yönetimi

Klasör ve Alt Klasör Yapısı

```
C:\ (Sürücü)
├── Belgelerim (Ana Klasör)
│   ├── Ödevler (Alt Klasör)
│   └── sunum.pptx (Dosya)
```

Dosya Uzantıları

Dosyanın türünü belirten kimlik kartlarıdır.

.jpg

.png

.bmp

.mp3

.docx

.pdf

Dosya Dönüştürme

Dosyalar, yardımcı programlar kullanılarak birbirine dönüştürülebilir. Örneğin bir resim dosyası olan .jpg uzantılı dosya, başka bir resim formatı olan .png'ye çevrilebilir. Ancak bir video dosyası (.mp4), bir metin dosyasına (.docx) dönüştürülemez.

Dosya Yönetim Sistemleri: FAT32 vs NTFS

FAT32

- Daha eski bir teknolojidir.
- Bir dosyanın boyutu en fazla 4GB olabilir.
- Güvenlik özellikleri daha azdır.

NTFS

- Daha yeni bir teknolojidir.
- Büyük boyutlu dosyaları destekler.
- Disk kullanımı ve güvenlik açısından daha iyidir.
- Hataları otomatik kurtarma özelliği vardır.

Dosya ve Klasör Sıkıştırma

🔧 Neden Sıkıştırma Yaparız?

Dosyaların ve klasörlerin diskte daha az yer kaplaması için sıkıştırma işlemi yaparız. Bu işlem, dosyaları e-posta ile gönderirken veya depolama alanından tasarruf sağlarken çok işe yarar. En yaygın sıkıştırma programları WinRAR ve WinZip, en bilinen uzantılar ise .zip ve .rar'dır.

Dosyaların Saklanması ve Erişimi



Sabit Disk (HDD)

Bilgisayarın kasası içinde bulunan ve bilgilerin kalıcı olarak saklandığı ana depolama donanımdır.



Harici Diskler

Verileri depolayabildiğimiz taşınabilir disklerdir. (Flash Bellek, Hafıza Kartı, Taşınabilir Harddisk vb.)



Bulut Depolama

İnternet bağlantısı olan her yerden dosyalara erişim sağlayan ortamlardır. (Google Drive, iCloud, OneDrive vb.)

BÖLÜM 2: ETİK VE GÜVENLİK

İnternet Etiği Nedir?

İnterneti kullanırken uyulması ve kaçınılması gereken kuralların tamamıdır. Güvenilir, dürüst ve saygılı bir sanal ortam için bu kurallara uymalıyız.

Siber Zorbalık ve Bilişim Suçları

Siber Zorbalık Nedir?

Bir kişinin, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak başka kişilere kasten ve tekrarlayan şekilde zarar vermesidir.

Aşağılamak

Tehdit Etmek

İftira Atmak

Siber Zorbalık Durumunda Ne Yapmalı?

- Yanıt Verme:** Zorbalığa karşılık verme.
- Engelle:** Zorbalık yapan kişiyi engelle.
- Bildir:** Durumu hemen ailene veya öğretmene haber ver.

Bilişim Suçu Nedir?

Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak işlenen tüm suçlardır. (Dolandırıcılık, Sahte Belge Hazırlama, Hakaret vb.) Unutma, bu suçların kanunlarda cezaları vardır.

Bilişim suçu işlendiğini düşündüğünüz siteleri www.ihbarweb.org.tr adresine şikayet edebilirsiniz.

Telif Hakkı ve Lisans Türleri

© Telif Hakkı Nedir?

Bir kişinin emeği ile meydana getirdiği bilgi, düşünce, sanat eseri ve ürünün izinsiz olarak kullanılması ile ilgili hukuken sağlanan haklardır. Başkasının ürettiği içeriği izinsiz kullanmak bir suçtur.

Lisanslı Yazılım

Tüm kullanım haklarını para karşılığında satın aldığımız yazılımlardır. (Örn: Windows, Microsoft Office)

Ücretsiz Yazılım (Freeware)

Hiçbir ücret ödemedenden, süresiz olarak kullanabileceğimiz yazılımlardır. (Örn: Google Chrome)

Demo Yazılım

Tanıtım amaçlı, işlem veya özellik kısıtlılığı bulunan yazılımlardır.

Paylaşılan Yazılım (Shareware)

Tanıtım amaçlı, süre sınırı bulunan yazılımlardır. (Örn: 30 günlük deneme sürümü)

BÖLÜM 3: GİZLİLİK VE KORUNMA




Dijital dünyadaki en değerli hazineni, yani bilgilerinizi korumayı öğren.

Dijital Ayak İzi ve Bilgi Güvenliği

Dijital Ayak İzi Nedir?

İnternette yaptığınız her işlem (yorum, beğeni, ziyaret ettiğiniz site) arkada bıraktığınız izlerdir. Bu izler kalıcı olabilir, bu yüzden paylaşımlarına dikkat etmelisin.

Bilgi Güvenliğinin 3 Unsuru

-  **Gizlilik:** Bilginin yetkisiz kişilere kapalı olması.
-  **Bütünlük:** Bilginin izinsiz değiştirilememesi.
-  **Erişilebilirlik:** Bilgiye yetkili kişilerce ulaşılabilmesi.

Bilgi Paylaşımı Sürecinde Alınabilecek Önlemler



Güçlü ve tahmin edilemez şifreler belirle.



Güncel bir antivirüs programı kullan.



Bilmediğin adreslerden gelen e-postaları açma.



Kimlik numarası, adres gibi kişisel bilgilerini paylaşma.



Alışverişlerini bilinen ve güvenli sitelerden yap.



Ortak alanlardaki interneti özel işlemlerin için kullanma.



Virüs

Dosya ve programlara zarar verir, işletim sistemini bozabilir.



Truva Atı

Güvenlik açığı oluşturarak istenmeyen kişilerin bilgisayara sızmasını sağlar.



Solucan

Ağ üzerinden kendini sürekli kopyalayarak yayılır ve bilgisayarı yavaşlatır.



Casus Yazılım

Bilgileri toplayıp bilginiz olmadan uzaktaki bir kullanıcıya gönderir.



Reklam Yazılımı

İnternette gezinirken veya program kullanırken kendiliğinden reklamlar açar.

Korunma Kalkanları: Antivirüs Yazılımları

Antivirüs Nedir?

Zararlı yazılımlardan (dijital canavarlardan) korunmak amacıyla kullanılan güvenlik yazılımlarıdır. Bilgisayarını virüslere ve diğer tehditlere karşı tarar, bulur ve temizler. Güncel bir antivirüs programı kullanmak, dijital kaleni korumanın en önemli adımudur.

TEBRİKLER! 🎉

Artık sen de tam donanımlı, bilinçli bir dijital kaşifsin!

Unutma, bilişim suçlarını ve rahatsız edici içerikleri www.ihbarweb.org.tr adresine bildirebilirsin.

Sınavınızda başarılar dilerim.
İyi çalışmalar.

Ünal ÖZKURT
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmeni